

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 128/06

בפני : כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט א' רובינשטיין

המערערת : כבלי ציון מפעלים מאוחדים בע"מ

נגד

המשיב : פקיד שומה אילת

ערעור על פסק-דין של בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע
מיום 20.11.05 בעמ"ה 568/05 שניתן על-ידי כבוד השופט
א' יוסף

תאריך הישיבה : ב' בניסן התשס"ז (21.3.07)

בשם המערערת : עו"ד יוסי דולן

בשם המשיב : עו"ד יהודה ליבליין

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' ריבלין:

חוק אזור סחר חופשי באילת (פטור והנחה ממסים), התשמ"ה-1985 (להלן: חוק סחר חופשי) קבע, בסעיף 12 שבו כנוסחו בעת הרלבנטית, כך:

- (א) מעסיק תושב תחום העיר אילת המשלם הכנסת עבודה בעד עבודה המתבצעת בתחום העיר אילת, זכאי להטבה לשם הקטנת עלויות השכר, בשיעור של 20% מהכנסת העבודה האמורה, אך לא יותר מסכום המס שעליו לנכות במקור מאותה הכנסת עבודה...
- (ב) הזכאי להטבה על פי סעיף קטן (א), יקבל אותה על ידי הפחתת סכום ההטבה מהסכום שהוא חייב לנכות במקור על פי סעיף 164 לפקודה.

ההטבה מוקנית, אפוא, למעסיקים, בגין "הכנסת עבודה בעד עבודה המתבצעת בתחום העיר אילת".

המערערת סגרה את מפעליה השוכנים בעיר אילת ופיטרה את העובדים. לטענתה, פיצויי הפיטורין ששולמו לעובדים הם בגדר "הכנסת עבודה" ולכן קמה לה זכאות להטבה לפי סעיף 12 הנ"ל. המשיב סבור אחרת, ועמדתו התקבלה על-ידי בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כבוד השופט י' אלון). מכאן הערעור.

בית המשפט המחוזי השתית את פסק-דינו על שני אדנים. ראשית, הסתמך בית המשפט על הלכה פסוקה שיצאה מבית משפט זה בע"א 604/73 פרמה שרפ ישראל בע"מ נ' פקיד השומה, חיפה, פ"ד כח(2) 342 (1974). באותה פרשה נדרש בית המשפט העליון לשאלה אם פיצויי פיטורין הם בגדר "הכנסת עבודה" לצורך שאלת ניכוי מס הכנסה (יצוין, כי חוק סחר חופשי קובע, בסעיף 2(א), כי פרשנות המונחים הכלולים בחוק תיעשה לפי המשמעות הקנויה להם בחוק שלפיו מוטל המס, ובענייננו, פקודת מס הכנסה). התשובה שנתן בית המשפט העליון לשאלה זו היא שלילית; "עניין לנו – כך נכתב – "עם הכנסה מסוג מיוחד ולא עם 'הכנסת עבודה'". בית המשפט המחוזי בענייננו הלך בדרך שהותוותה בפסק-הדין פרמה שרפ ישראל בע"מ, והבהיר כי הלכה זו על עומדה היא עומדת גם היום, והגיונה עמה. שנית, ומעבר לצריך, קבע בית המשפט המחוזי כי אותה תוצאה מתבקשת גם מפרשנותה של הוראת סעיף 12 עצמה ומתכליתו של חוק סחר חופשי. לאמור: מדובר בחוק שמטרתו ליצור תמריץ למשקיעים, למעסיקים ולעובדים לעבור לעיר אילת ולהקים בה מקורות תעסוקה. במקרה דנן, המשיך בית המשפט וקבע, אין אנו עוסקים בתשלומים "בעד עבודה המתבצעת בתחום העיר אילת" – כלשונו של סעיף 12 – אלא בתשלומים המהווים פיצוי לעובדים בגין הפסקת ביצוע העבודה. החוק, כך נפסק, לא נועד ליתן הטבות בגין מענקי פרישה המשולמים במהלך חיסולו של עסק בעיר אילת.

המערערת חולקת על פסק-הדין של בית המשפט המחוזי. בחנו את טענותיה ואת טענות הצד-שכנגד, ובאנו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. לא ראינו להרחיב הרבה מעבר לאמור בפסק-הדין של בית המשפט המחוזי, המקובל עלינו בעיקרו של דבר, ונסתפק לפיכך בהדגשת מספר נקודות.

המערערת מאריכה בדברים בכל הנוגע לסיווג הפירותי (להבדיל מהוני) של פיצויי הפיטורין. בכך מתפרצת היא לדלת פתוחה. המשיב אינו חולק על כך שמדובר

בהכנסה פירותית, והדברים נשנו גם בפסיקת בית משפט זה (מדובר בסכום העולה על הסכום הפטור לפי סעיף 9(א7)(א) לפקודת מס הכנסה. ראו עניין פרמה שרפ ישראל בע"מ הנ"ל וכן ע"א 506/71 חפ"נ נ' פקיד השומה, חיפה, פ"ד כז(1) 212 (2002)). המחלוקת נוגעת אפוא לעניין אחר, לאמור: האם מדובר ב"הכנסת עבודה", או שמא בהכנסה שאינה "הכנסת עבודה". בשאלה זו הכריע בית המשפט העליון בעבר, וקבע מפורשות כי אין מדובר ב"הכנסת עבודה" (עניין פרמה שרפ ישראל בע"מ הנ"ל). בית המשפט המחוזי, בפסק-הדין נשוא הערעור שבפנינו, הסתמך על הלכה זו, ובדין יצויין, כי המערערת הפנתה לפסקי-דין של ערכאות אחרות ולהוראות החב"ק, שלדעתה, תומכים בעמדתה. אולם אלה אין בהם כדי לשנות מן הפרשנות המחייבת כפי שהותוותה על-ידי בית-משפט זה.

בשולי הדברים נציין, כי לשאלה העקרונית שעניינה סיווג מענקי פרישה כ"הכנסת עבודה" יש פנים שונות. גם בית המשפט המחוזי ציין זאת והדברים עולים מן הפסיקה לאורך השנים. התשובה שניתנה לשאלה זו על-ידי בית המשפט העליון בעניין פרמה שרפ ישראל בע"מ הנ"ל, התבססה על המסגרת הנורמטיבית דאז והיא מתווה את הדרך מאז. כפי שמציין המשיב, הדברים באים לידי ביטוי גם בתיקוני-חקיקה שונים המשקפים את התפיסה כי "הכנסת עבודה" לפי הסעיפים 1 ו-2 (2) לפקודת מס הכנסה אינה כוללת את מענק הפרישה (ראו למשל סעיף 4(ב) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, כפי שתוקן בסעיף 21(א)(2) לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005; סעיף 164 לפקודת מס הכנסה, כפי שתוקן בסעיף 29 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), התשל"ה-1975; ראו גם סעיף 125א פקודת מס הכנסה).

טענה נוספת שהעלתה המערערת, שהושמעה גם בספרות (י' מרגליות "מיסוי מענק פרישה: סיווגו ושיעור המס הראוי" מס' 3/א, 21 (2006)), נוגעת לפרשנותו של סעיף 12 לחוק סחר חופשי. לפי טענה זו, החוק האמור נועד לעודד, *ex ante*, פעילות עסקית בעיר אילת, ובאספקלריה זו, החלת ההטבה גם על פיצויי פיטורין עשויה לסייע ליצירת התמריץ. טענה זו, כשהיא לעצמה, יש בה היגיון, אולם אין לגזור ממנה, בהכרח, שהמחוקק ביקש אמנם להחיל את ההטבה גם על פיצויי הפיטורין. אכן, להטבה (וכפועל יוצא מכך – לתמריץ) יש גבולות הקבועים בחוק, ועל פרשנות החוק לאור לשונו ותכליתו עמד בית המשפט קמא; לענייננו, יש להדגיש כי הבחירה שלא להכליל את פיצויי הפיטורין בגדרי הזכאות להטבה מתיישבת עם ההנחה כי הפחתת התשלום שהמעביד חב בו לרגל חיסול העסק ופיטורי העובדים, עשויה להקל על

החלטתו לנקוט בדרך החיסול והפיטורין, או במילים אחרות, ליצור תמריץ המנוגד למטרת החוק.

התוצאה היא שהערעור נדחה. המערערת תישא בשכר-טרחת עורך-דין בסכום של 25,000 ש"ח.

ניתן היום, ח' באייר התשס"ז (26.4.07).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה-לנשיאה